

Valgt blev: *Jørgen Peder Hansen, Lis Groes, Thomas Have, Knud Hertling, Holst, Lindberg, Axel Ivan Pedersen, Ib Thyregod, A. Chr. Andersen, Per Møller, Finn Poulsen, Thestrup, Knud Bro, Mads Eg Damgaard, Poul Dam, Hanne Reintoft og Niels Helveg Petersen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg i henhold til folketingsbeslutning af 16. november 1967 til modtagelse af oplysninger angående arbejdet med rationalisering af statsadministrationen.

Valgt blev: *Lysholt Hansen, Poul Dalsager, Lis Groes, Per Hækkerup, Kampmann, Peter Nielsen, Chr. Rasmussen, Ib Thyregod, Henry Christensen, P. E. Eriksen, Jens Frandsen, Poul Schlüter, Fanger, Adam Møller, Ømann, Svend Lund og Hilmar Bainsgaard.*

Anden næstformand (Thestrup): Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 22. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om pas til danske statsborgere m. v.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ikrafttræden af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat).

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ikrafttræden af lov om kommunal indkomstskat.

6) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af forbrugernes lukkelovsønsker [af Poul Antonsen m. fl.].

Mødet hævet kl. 13⁴⁶.

31. møde.

Onsdag den 22. november kl. 13.

Første næstformand (From): I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af toldloven og forslag til folketingsbeslutning angående Danmarks tiltrædelse af den under den 30. juni 1967 oprettede Genève-protokol (1967) til Den Almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel, den under samme dato i Genève oprettede Overenskomst om grundlaget for forhandling om en international kornordning samt den ligeledes under denne dato i Genève oprettede Overenskomst om anvendelsen af artikel VI i Den Almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel har afgivet betænkning over nævnte forslag. Eksemplarer er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om indfødsrets meddelelse.*

Nærværende lovforslag er udarbejdet efter samme retningslinjer som de senest vedtagne indfødsretslove, og det omfatter i alt 255 personer.

I lighed med tidligere år er det min hensigt senere i folketingsåret at fremsætte forslag om meddelelse af dansk indfødsret til yderligere et antal personer.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige og hurtige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af Morten Lange til justitsministeren:

„Idet det er fastlagt, at politiets efterretningstjeneste kun kan foretage telefonaflytning efter dommerkendelse, anmodes ministeren om at give oplysning om antallet af sådanne dommerkendelser i 1967, om gyldighedsperioden for en kendelse og om antallet af straffesager, hvori materiale fra sådanne aflytninger indgår.“

Morten Lange: Min natur tilsvarende er det et venligt spørgsmål. Det er stillet ud fra den betragtning, at der her i landet er en ganske vidt udbredt opfattelse af, at telefoner aflyttes af politiet, og at denne aflytning træffer en mængde mennesker. Hvis man skulle lave statistik over, hvor mange mennesker der tror deres telefoner bliver aflyttet, ville man komme til ret bombastiske tal.

Jeg ved, det er et ømtåligt område at stille konkrete spørgsmål om, men jeg synes, det kunne være af værdi at få oplyst fra ministeren, sådan i grove træk, hvor stort et tal det må anses at dreje sig om, hvor mange af den slags dommerkendelser der findes. Jeg vil også gerne have at vide, hvor lang tid en sådan kendelse varer, om det er for livstid, eller det er med en bestemt frist, og endelig kunne det til bedømmelse af, hvorvidt den praksis, politiet anvender, er rimelig, være berettiget at spørge om, i hvor vid udstrækning der på grundlag af aflytningskendelser faktisk bliver rejst sager. Det er jo bekendt, at for at få en sådan aflytningskendelse skal der foreligge en begrundet mistanke om et temmelig alvorligt retsbrud, og derfor ville det være af interesse til bedømmelsen af, om disse kendelser var afsagt på rimeligt grundlag, om det kunne oplyses, i hvor mange af den slags sager oplysninger fra aflytning indgik; så fik vi et nogenlunde rimeligt indtryk af, hvorvidt der forfølges en praksis, som svarer til den herskende lov.

Jeg skal blot for god ordens skyld lægge til, at selv om jeg får oplysning om, at tallet, som jeg forventer det, ikke er astronomisk, så er jeg også, hvad den gruppe angår,

ikke spor interesseret i, at denne praksis fortsættes.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg har allerede tidligere haft lejlighed til her i tinget at besvare spørgsmål om telefonaflytning. Således stillede hr. Aksel Larsen mig spørgsmål herom under åbningsdebatten i oktober.

Når nu hr. Morten Lange på ny rejser spørgsmålet, finder jeg det rimeligt over for det høje ting at redegøre lidt nærmere for de retsregler, der gælder om telefonaflytning, og for den fremgangsmåde, der anvendes i disse sager.

Reglerne om telefonaflytning findes i retsplejelovens § 750 a. Det hedder heri, at det ved rettens kendelse kan bestemmes, at der af vedkommende telefonadministration skal gives politiet adgang til aflytning af telefonsamtaler til og fra bestemte telefoner inden for et nærmere angivet tidsrum, når der er påviselig grund til at antage, at der over dem gives meddelelse fra eller til nogen, der mistænkes for en række nærmere angivne alvorlige forbrydelser, såvel almindelige borgerlige forbrydelser som forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, og det må antages, at aflytning vil være af væsentlig betydning for forbrydelsens opklaring.

Såfremt der er øjensynlig fare for, at øjemedet ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes, kan politiet foretage aflytning uden forudgående retskendelse, men dette kan kun ske i tilfælde af særligt alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, eller hvor menneskers liv eller velfærd eller betydelige samfundsværdier er i fare, og der skal da samtidig med aflytningens begyndelse gives meddelelse herom til retten, der afgør, om aflytningen kan godkendes, og eventuelt fastsætter tidsrummet herfor.

Af reglerne fremgår således, at telefonaflytning kun kan iværksættes, når der består mistanke om særdeles alvorlige forbrydelser og det må antages, at aflytningen vil være af væsentlig betydning for deres opklaring. Det er retten og ikke politiet, der afgør, om betingelserne i hvert enkelt tilfælde er opfyldt, og som fastsætter længden af det tidsrum, i hvilket aflytning kan ske. Politiet kan altså ingen sinde uden

[Justitsministeren.]

rettens forudgående bestemmelse, eller i undtagelsestilfælde hurtigt efter aflytningens iværksættelse meddelt godkendelse, foretage telefonaflytning. Hvis politiet handler i strid hermed, overtræder det bestemmelserne i straffelovens §§ 147 og 148 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv.

Jeg er ked af, at jeg ikke kan tjene hr. Morten Lange med at oplyse det nøjagtige antal af telefonaflytninger i 1967 eller antallet af sager, hvori materiale fra aflytning er indgået. Jeg kan heller ikke se, hvilken interesse det kan have at kende dette tal. Det afgørende må være, at aflytningen kun kan ske under iagttagelse af sådanne forskrifter, at hensynet til borgernes retssikkerhed er tilgodeset, og det mener jeg er tilfældet med den gældende ordning. Men jeg kan da i hvert fald sige, at antallet af aflytninger er særdeles beskedent, og at det ikke andrager et trecifret tal.

Heller ikke om gyldighedsperioden for kendelser om aflytning kan jeg sige noget nærmere, ud over at denne fastsættes konkret efter beskaffenheden af den enkelte sag og derfor naturligvis må kunne variere. Også her er det afgørende, at det er retten, der tager stilling til spørgsmålet og alene har afgørelsen heraf.

Morten Lange: Det er jo da således, at som regel bliver man klogere af at spørge ministeren. I dette tilfælde mener jeg, at der er grund til at understrege den oplysning, ministeren gav, nemlig at telefonaflytning i hvert fald ikke omfatter et trecifret antal aflytninger inden for et år. Jeg synes, at det er en tilnærmet besvarelse af mit konkrete spørgsmål, og jeg vil i hvert fald foreløbig stille mig tilfreds med en oplysning af denne karakter.

Jeg vil blot stille et supplerende spørgsmål til ministeren, idet hans udtalelser på ét punkt efter min mening ikke var tilstrækkelige. Det er spørgsmålet om fristen for disse kendelser. Jeg fik dér oplyst, at at de i hvert enkelt tilfælde af retten bliver fastsat for en given periode. Jeg synes, at det kunne være rimeligt, om ministeren var lidt mere specifik på det punkt, han må dog have kendskab til praksis. Det, jeg spurgte om, var: drejer det sig om en kendelse for livstid eller for et meget langt

åremål, eller er det sådan, så man virkelig har fornemmelsen af, at kendelsen er tilknyttet en konkret sags konkrete opklaring? Jeg synes, det kunne være rart at få det belyst en lille smule nærmere.

Derefter vil jeg gerne supplerende spørge ministeren om endnu en lille ting. Vi har jo visse immunitetsbestemmelser for folketingsmedlemmer og den slags udmærkede personer med parlamentarisk tilknytning. Kan man uden videre få en dommerkendelse om aflytning af en folketingsmands telefon?

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Det er begrænset, hvor meget jeg personlig har sat mig ind i administrationen af efterretningsvæsenet og telefonaflytningen. Det er mit indtryk efter de oplysninger, jeg af og til har fået herom, at det drejer sig om temmelig kortvarige kendelser, som netop tager sigte på at opklare en ganske bestemt sag, men jeg kan ikke sige noget almindeligt herom. Det kan jo variere, for der kan måske være nogle sager, hvor det er rimeligt at have en længere aflytningsperiode end i andre.

Det sidste spørgsmål kan jeg desværre ikke besvare, fordi jeg ikke har kendskab nok hertil.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Bendix* til socialministeren:

„Finder ministeren det naturligt, at der til værnepligtige og deres familier ydes støtte i henhold til forsorgslovens paragraf 54 til udgifter affødt af erhvervsmæssige investeringer, men ikke til investeringer i uddannelse?“

Skriftlig begrundelse:

Med henvisning til socialministeriets skrivelse af 5. maj 1965 afviser de sociale udvalg at yde økonomisk støtte til værnepligtige, der har ægtefælle under uddannelse. En sådan fortolkning af forsorgsloven forekommer ikke ganske naturlig, set på baggrund af den store vægt, samfundet i øvrigt lægger på uddannelse. Det forekommer så meget mindre rimeligt, at denne form for investering ikke kan blive tilgodeset, når f. eks. afdrag på gæld stiftet til erhvervelse af genstande til erhvervsmæssig brug kan betales af det offentlige.

Første næstformand (From): Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Bendix: Når man tænker på, hvilken vægt vi her i landet lægger på investering i uddannelse, forekommer den fortolkning egentlig lidt ejendommelig, som socialministeriet har givet af de bestemmelser i lov om offentlig forsorg, som vedrører støtte til værnepligtige. Jeg har i min skriftlige begrundelse henvist til den skrivelse, hvor socialministeriet har taget den stilling, som det altså har taget.

Man kan meget vel tænke sig et eksempel, der former sig på følgende måde. I et ægteskab studerer manden, og konen arbejder. Det vil i en lang række tilfælde være situationen, at man må dele det på den måde. Når manden så er færdig med sit studium, sin uddannelse, og begynder at arbejde, er det meget ofte tilfældet, at så begynder konen at studere. Og så vil det jo i langt de fleste eller i hvert fald i mange tilfælde være sådan, at derefter bliver manden indkaldt til aftjening af sin værnepligt, medens konen fortsætter med at studere. I den situation kan manden ikke få nogen støtte over lov om offentlig forsorg til de udgifter, der er i forbindelse med konens studier.

Denne fortolkning af lov om offentlig forsorg forekommer mig ikke særlig rimelig, specielt ikke når man tænker på, at erhvervsmæssige investeringer kan støttes i forbindelse med lov om offentlig forsorg i sammenhæng med de regler, der gælder for støtte til folk, der aftjener deres værnepligt. Det er denne problemstilling, som jeg gerne vil høre socialministerens kommentar til.

Socialministeren (Bundvad): Forsorgslovens bestemmelser om hjælp til værnepligtige giver hjemmel til at afhjælpe den trang, der er en følge af den værnepligtiges indkaldelse. Der kan derfor ydes hjælp til den værnepligtiges familie, hvis han har forsørgt familien. Det vil normalt være en forudsætning, at der er et barn i ægteskabet, og at hustruen selv passer barnet, idet det ellers kan være rimeligt, at hustruen forsørger sig selv ved sit arbejde.

At der kan ydes hjælp til afdrag vedrørende ting til erhvervsmæssig brug, er na-

turligt, da udgifterne vedrører manden, som man ved indkaldelsen forhindrer i selv at have indtægt. Der vil også kunne ydes hjælp til betaling af studiegæld for manden. Der kan derimod ikke efter forsorgsloven ydes hjælp til en hustrus uddannelse, ligesom der i det hele taget efter forsorgsloven ikke kan ydes uddannelseshjælp undtagen i ét enkelt tilfælde, nemlig til enlige mødre.

Bestemmelser om hjælp til uddannelse er givet i lovgivningen under undervisningsministeriet. Jeg er enig med hr. Bendix i, at investering i uddannelse er vigtig for den enkelte og for samfundet, men jeg finder det rigtigt, at bestemmelserne om hjælp til uddannelse så vidt muligt samles ét sted. Jeg ved fra det samarbejde, som socialministeriet har haft med undervisningsministeriet, at de myndigheder, der administrerer uddannelseshjælpen, er villige til at tage hensyn til den situation, der opstår for en kvinde under uddannelse, når manden indkaldes til aftjening af værnepligt, således at man tager denne ændring af ægtefællernes forhold i betragtning. Jeg må derfor henvise til undervisningsministeriet, hvad angår uddannelseshjælp til en soldats hustru.

Hvis der gennemføres en ordning med en egentlig soldaterløn, vil spørgsmålet være løst. Jeg ved, at dette stadig overvejes i forsvarsministeriet, men der kan endnu ikke siges noget om mulighederne for at gennemføre et forslag herom.

Bendix: Jeg finder det også rimeligt, at den hjælp, som skal ydes i forbindelse med uddannelse, samles under undervisningsministeriet, og det vil jo konkret sige ungdommens uddannelsesfond. Nu er vi altså i den situation, at ungdommens uddannelsesfond ikke på nuværende tidspunkt kan yde tilnærmelsesvis hjælp med de beløb, som er nødvendige i en lang række tilfælde.

Vi ved, at vi står over for en revision af loven om ungdommens uddannelsesfond, men det synes at kunne trække noget ud, og derfor mener jeg, det var rimeligt at rejse dette spørgsmål i denne sammenhæng. Og det, som får mig til at mene, at det er særlig rimeligt, er, at både erhvervsmæssige investeringer og udgifter afholdt i forbindelse med uddannelse nødvendigvis må opfattes som investeringer. Jeg forstår, at når det drejer sig om de erhvervsmæssige

[Bendix.]

investeringer, er det ikke en forudsætning for hjælp, at man har børn, eller har jeg misforstået det?

Endelig vil jeg sige, at i forsorgsloven står der jo, at der bl. a. kan ydes hjælp til de og de ting, så ordningen eller reglerne hviler altså på en fortolkning fra socialministeriets side af lov om offentlig forsorg.

Socialministeren (Bundvad): Vedrørende spørgsmålet om de erhvervsmaessige investeringer vil jeg sige, at begrebet knytter sig til mandens erhverv. Hvis han kommer i en skyldssituation dér, fordi vi har indkaldt ham, ligger det klart inden for lovens ramme, at vi skal hjælpe ham. Det gælder også, hvis han fra et tidligere studium har en studiegæld, som han skal afdrage, men ikke kan, fordi han er inde som soldat.

Det, der er kernen i problemet, er, at hustruen ad anden vej kan opnå den hjælp, som man mener hun bør have. Og når vi nu ved, at det er sådan — vi har haft adskillige tilfælde af den art, hvor vi har måttet henvise til undervisningsministeriet, og hvor man, så vidt vi forstår, har opnået tilfredsstillende resultater, fordi de pågældende myndigheder i undervisningsministeriet kan se den nye situation, der er opstået — så må vi dog sige, at det er en ordening, som man måske ikke kan være tilfreds med, men som dog er en midlertidig ordening, indtil vi kan få den forbedring af uddannelseshjælpen, som vi i øvrigt alle sammen stræber efter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Skov Thulesen* til socialministeren:

„Er ministeren opmærksom på den forringelse af kommunernes likviditet, som den sene udbetaling af refusionsbeløbene af de sociale udgifter udgør, og agter ministeren at foretage sig noget i den anledning?“

Skriftlig begrundelse:

Kommunernes likviditet belastes efterhånden særdeles hårdt af reglerne om, at man kun får 80 pct. af de sociale udgifter refunderet løbende; de sidste 20 pct. må kommunerne lægge ud i indtil 7 kvartaler, før restrefusionerne udbetales.

Da de sociale udgifter er stærkt stigende, og da kommunerne ikke mere kan forvente forudbetaling af skat, er situationen alvorlig for mange kommuner, og man vil vanskeligt kunne klare de likviditetsproblemer, man her er ude for.

Første næstformand (From): Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Skov Thulesen: De nugældende regler for refusion af de sociale udgifter indebærer, at kommunerne må stå i forskud med 20 pct. af disse udgifter helt til den 15. december for det regnskabsår, der er afsluttet pr. 1. april. Det betyder, at kommunerne på dette tidspunkt faktisk har 20 pct. af de sociale refusioner for 7 kvartaler til gode hos staten. Da kommunerne samtidig må imødegå stigninger i de kommunale driftsudgifter og udlæg i øvrigt, betyder de store stigninger, som finder sted i de sociale udgifter, at denne sene udbetaling af restrefusionerne bliver en meget betragtelig belastning for kommunernes likviditet. Lad mig nævne et par eksempler.

For en købstadkommune som Horsens udgjorde tilgodehavendet hos staten 11,3 mill. kr. pr. 1. september 1967. Det var en stigning fra sidste år på 1,7 mill. kr., et beløb, som kommunens likviditet er blevet belastet med i dette år.

For en mindre sognekommune som min egen, Åle, med godt 800 indbyggere, udgør tilgodehavendet af sociale restrefusioner pr. 15. december 1967 ca. 480.000 kr., og da den samlede udskrivning af personlig kommuneskat i denne kommune er 600.000 kr., udgør refusionstilgodehavendet altså over $\frac{3}{4}$ heraf.

Dette forhold betyder selvsagt en stor

[Skov Thulesen.]

belastning, ikke mindst af sådanne mindre sognekommuners likviditet, rent bortset fra at disse tilgodehavender jo også betyder et rentetab for kommunerne.

I en situation, hvor kommunerne ikke mere kan forvente forudbetaling af skat, vil dette likviditetsproblem blive endnu mere føleligt, og mange kommuner er derfor meget interesserede i, hvilke overvejelser ministeren har gjort sig om dette problem.

Socialministeren (Bundvad): Reglerne om statsrefusion af kommunernes sociale udgifter har bestået uændret i en lang årrække. Det kan derfor ikke være i disse regler, man skal søge forklaringen på, at enkelte kommuner netop nu har særlige likviditetsproblemer.

Det er rigtigt, at udbetalingen af refusionen først kommer nogen tid efter regnskabsårets afslutning, men man må jo dog tage i betragtning, at en stor del af statsrefusionen til kommunerne udbetales, før udgifterne er afholdt, idet refusionen af de 80 pct. udbetales kvartalsvis i den anden måned i det kvartal, refusionerne vedrører.

Jeg har principielt ingen indvendinger imod en ændring af reglerne om udbetaling af statsrefusion for de sociale udgifter, men jeg må gøre opmærksom på, at reglerne i sin tid blev fastlagt under hensyntagen til bestemmelserne om kommunernes indbetaling af statsskatten. Det er derfor nødvendigt at se spørgsmålet i en større sammenhæng, og finansministeren måtte, hvis der skulle ske ændringer, tage stilling til, om det skulle få konsekvenser for kommunernes indbetaling af statsskat. Jeg går ud fra, at der må komme helt nye regler, når kildeskatten indføres.

Spørgsmålet om fordelingen af de offentlige udgifter mellem stat og kommuner drøftes som bekendt for tiden. Også ændringer af byrdefordelingen kan få virkning med hensyn til refusionsanvisningen. Spørgsmålet om refusion af kommunernes sociale udgifter kan derfor ikke løses isoleret. De kommuner, der har særlige likviditetsproblemer, bør derfor henvende sig til indenrigsministeriet for dér at få vejledning og eventuel støtte.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Henry Christensen* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren medvirke til i et kommende cirkulære om forståelsen af valgloven at fastsætte regler om anmeldelse af kandidater, så sideordnet opstilling af et partis kandidater i en amtskreds ikke gøres unødigt indviklet og upraktisk?“

Skriftlig begrundelse:

De politiske partiers landsorganisationer har for nylig fra indenrigsministeriet modtaget en orientering om, at det ved fremtidige valg i tilfælde af sideordnet opstilling kræves, at hver enkelt kandidat indgiver sin selvstændige anmeldelsesformular i samtlige amtets valgkredse, og at anmeldelser, der fremtræder som omfattende flere kandidater, bør afvises af valgbestyrelserne. Indenrigsministeriet har endvidere senere oplyst, at de samme 25-50 stillere i en kreds kan underskrive stillerlister for samtlige kandidater i amtskredsen.

Da formålet med cirkulærer om valglovens fortolkning vel ikke kan være at opstille formelle regler, der skaber størst muligt besvær og vanskeligheder for de politiske partiers tillidsmænd, vil jeg henstille til ministeren at finde en enklere ordning.

Første næstformand (From): Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Henry Christensen: Idet jeg henviser til den skriftlige begrundelse, der er fremsendt, skal jeg til indenrigsministeren henstille om velvillig forståelse for det problem, der ligger her. Det drejer sig jo alene om at medvirke til at gøre det så praktisk som muligt for de organisationer — vælgerorganisationerne — der skal medvirke til at løse problemerne omkring opstillinger.

Det har vist sig, at organisationerne i en række tilfælde har fundet, at det var en meget besværlig fremgangsmåde, når man ved sideordnet opstilling i et amt kræver, at de skal møde op med lister i hver af kredsene og forlange underskrifter af stillerne, 25-50, på hver af listerne, uanset at det godt kan være de samme 25-50 stillere, der står som stillere for alle kandidaterne.

[Henry Christensen.]

Det, som de pågældende vælgerorganisationer henstiller til ministeren, er, at man på en stillerliste, hvoraf det klart fremgår, at det er sideordnet opstilling, der er tale om, kan nøjes med underskrifterne én gang, og at underskrifterne kommer til at omfatte alle de personer, der er opstillet sideordnet i det pågældende amt, altså at underskrifterne dækker alle dem, der er opstillet, og gør det på én gang. Det er altså en anmodning om at få en praktisk og hensynsfuld fremgangsmåde, der er begrundelsen for spørgsmålet. Udformningen må naturligvis ske således, at den fornødne sikkerhed for at undgå misforståelse eller fejl også er tilgodeset.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup):

Må jeg svare følgende:

På foranledning af en forespørgsel fra venstres landsorganisation om fremgangsmåden ved anmeldelse af sideordnede kandidater har jeg i skrivelse af 19. juni i år til landsorganisationen redegjort for den påtænkte ændring af den hidtil praktiserede ordning. Endvidere er samtlige partisekretariater ved skrivelse af 26. juli i år underrettet om, hvilken fremgangsmåde der fremtidig skal iagttages ved anmeldelse af sideordnet opstillede kandidater.

Bortset fra en henvendelse fra formanden for Løvelkredsens venstre har de politiske organisationer ikke haft indvendinger mod den påtænkte praksisændring, hvilket jeg har taget som udtryk for, at organisationerne har været indforstået med, at det har været nødvendigt at stramme reglerne om anmeldelse af sideordnet opstillede kandidater.

Som bekendt er det i valgloven bestemt, at skriftlig anmeldelse af en kandidat med hans stiller skal indleveres til formanden for opstillingskredsens valgbestyrelse, senest kl. 16.10 dage før valget finder sted. Det er endvidere bestemt, at anmeldelsen skal være underskrevet af kandidaten såvel som af stillerne. Uanset at det således i valgloven er forudsat, at hver kandidat indgiver sin anmeldelse, har man dog siden 1939 i praksis tilladt, at anmeldelse af sideordnet opstillede kandidater foretages under ét, således at alle kandidaterne har underskrevet en fælles anmeldelsesformular.

Men denne fremgangsmåde medførte ved det sidst afholdte folketingsvalg, at enkelte kandidater ved at påføre deres navn på en medkandidats anmeldelse fejlagtigt blev sideordnet opstillet. Indenrigsministeriet så sig herefter nødsaget til at tage den fra 1939 praktiserede fremgangsmåde op til fornyet overvejelse, og denne overvejelse er resulteret i, at ministeriet har ment at måtte påbyde, at i tilfælde af sideordnet opstilling må hver enkelt kandidat indgive sin selvstændige anmeldelsesformular, idet kun denne ordning kan sikre, at der ikke foretages fejlagtige anmeldelser. I konsekvens heraf må anmeldelser, der fremtræder som omfattende flere kandidater, afvises af valgbestyrelserne.

For kandidaterne betyder ændringen ikke mere besvær, de skal som hidtil udfylde og underskrive en anmeldelsesformular, men for stillernes vedkommende betyder den ændrede fremgangsmåde lidt mere besvær, idet de ikke længere kan nøjes med at underskrive én anmeldelsesformular, hvis de er stillere for mere end én kandidat.

Jeg vil derfor mene, at den påtænkte ændring af praksis vil skabe større klarhed med hensyn til fremgangsmåden ved anmeldelse af sideordnet opstillede kandidater, og da den ændrede fremgangsmåde ikke medfører nævneværdige besværligheder for stillerne, mener jeg ikke at kunne imødekomme hr. Henry Christensens henstilling om at søge frem til en anden ordning.

Henry Christensen: Jeg forstod, at ministeren havde to indvendinger imod at imødekomme min anmodning.

Den ene indvending var, at ministeren mente, at ved at følge den af ham nu foreslåede og gennemførte fremgangsmåde var der større sikkerhed for at undgå fejl. Det har jeg i og for sig vanskeligt ved at forstå. Jeg tror, der lige så let kan opstå fejl med modsat fortegn, og jeg kan i øvrigt slet ikke forstå, at der, hvis man har en formular, der kun kan anvendes til sideordnede opstillinger og hvoraf dette klart fremgår, behøver at kunne opstå fejl.

Det andet argument, ministeren anførte, var, at han kun havde fået protest eller kritik eller henvendelse fra en enkelt kreds. Det er især det, der giver mig anledning til

[Henry Christensen.]

at bede om ordet igen og sige til ministeren, at når jeg har draget spørgsmålet frem, så er baggrunden, at man senest på det jyske venstres organisationsmøde for få uger siden mødte kritik fra en række af organisationsfolkene; i en række kredse følte man, at det var en unødigt besværlig fremgangsmåde, de nu var stillet over for. Så vidt jeg ved, bruger socialdemokratiet ikke den sideordnede opstilling. Men den bruges jo i en række af de andre partier forskellige steder, og jeg beder ministeren tage med i sine overvejelser oplysningen om, at det faktisk er kritik fra en række kredse og organisationsfolk, som er impliceret i det, der er baggrunden for, at jeg i dag har stillet spørgsmålet til ministeren.

Jeg beder ministeren overveje én gang til, om det ikke er muligt at imødekomme det ønske, som de, der skal praktisere dette element i folkestyret, nu har rejst.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Det er da klart, at en så indtrængende og venlig henstilling vil blive fulgt op af en fornyet overvejelse. Jeg vil dog gerne understrege, at mit afgørende argument jo var, at der vitterlig er begået fejl; der er altså forekommet sideordnet opstilling, hvor det ikke var meningen.

Nu sagde hr. Henry Christensen, at socialdemokratiet jo ikke bruger sideordnet opstilling. Det vil jeg ikke forstå på den måde, at vi derfor skulle være uvenlig stemt over for fænomenet, der såmænd kan være meget tiltalende. Men der er sket fejl, og det er baggrunden for, at vi har foreslået denne ændring.

Jeg vil dog gerne overveje endnu en gang, om vi kan imødekomme det ærede medlem; men jeg er ikke så optimistisk.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Rigmor Christensen* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren overveje, hvorvidt det bør pålægges sygehusene at oprette en ulykkesforsikringsordning med henblik på at sikre erstatning til de patienter, der — på grund af fejl ved sygehusenes materiel — påføres skader, der ikke dækkes af sygehusenes ansvarsforsikring?“

Skriftlig begrundelse:

Selv om det er almindeligt, at sygehusene har tegnet ansvarsforsikring for skader, der påføres patienter på grund af fejl ved materiellet, er denne erstatning betinget af, at der påvises fejl begået fra ansattes side.

Omend nyere dømspraksis tenderer mod en skærpelse af sygehusenes ansvar, vil der stadig være tilfælde, hvor skadelidte må bære de alvorlige følger. Under hensyn hertil og under hensyn til den stadig stigende anvendelse af nyt apparatur i moderne hospitalsdrift finder jeg det rigtigt, at der på dette område gennem en forsikringsordning skabes den mest effektive sikkerhed for borgerne.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Fru Rigmor Christensen har spurgt mig, om jeg vil overveje, hvorvidt det bør pålægges sygehusene at oprette en ulykkesforsikringsordning med henblik på at sikre erstatning til de patienter, der på grund af fejl ved sygehusenes materiel påføres skader, der ikke dækkes af sygehusenes ansvarsforsikring.

Hertil kan jeg svare, at det i dag er anerkendt, at sygehusene hæfter for de skader, patienterne lider, og som kan henføres til fejl og forsømmelser, herunder fejl og forsømmelser, læge- og sygeplejepersonalet har begået. Derimod har danske domstole ikke villet anerkende, at der også eksisterer et erstatningsansvar for sygehuset, når patienten lider skade, navnlig som følge af benyttelse af apparatur, og denne skade ikke kan sættes i forbindelse med uagtsomhed udvist af personalet.

Et tilfælde af denne art var forelagt for højesteret i 1960, hvor en patient forlangte erstatning som følge af en funktionsfejl i et narkoseapparat. Da man ikke fandt, at der var begået fejl, ville rettens flertal ikke dømme sygehuset til at betale erstatning på objektivi grundlag.

Indførelse af en ordning, hvorefter det pålægges sygehusene at tegne en ulykkesforsikring til imødegåelse af disse tilfælde, måtte i givet fald ske ved lov, da det ikke administrativt kan pålægges sygehusene, der som hovedregel drives af amts- og købstadskommunerne, at indføre noget sådant.

Spørgsmålet om sygehusenes ansvar for de skader, der hændeligt påføres patient-

[Indenrigsministeren.]

terne — et spørgsmål, som kunne tænkes løst på den af fru Rigmor Christensen antydede måde gennem pålæggelsen af en pligt for sygehusene til at tegne ulykkesforsikring — hænger imidlertid nøje sammen med spørgsmålet om kommunernes og statens erstatningsansvar i det hele taget. Jeg kan her henvise til den betænkning, der blev afgivet i 1959 om statens og kommunernes erstatningsansvar. Heri indeholdes et lovudkast, der fastslår statens og kommunernes erstatningsansvar for fejl og forømmelser og holder muligheden åben for et objektivt erstatningsansvar i visse særlige tilfælde. Folketinget har endnu ikke haft lejlighed til at tage stilling til disse forhold, og det skyldes, efter hvad der er oplyst over for mig, at man bl. a. på nordisk basis arbejder med udformningen af mere generelle erstatningsregler på en række områder og derfor ikke har fundet tiden inde til at tage stilling til den nævnte betænkning.

Det forekommer mig imidlertid rigtigt, at man ikke nu søger at regulere et enkelt af de områder, hvor sygehusene, d. v. s. staten og kommunerne, har mulighed for skadegørende handlinger, men i stedet afventer den forventede forelæggelse af mere generelle regler på dette område. Der vil så til den tid blive mulighed for, at en erstatningsordning på rent objektivt grundlag eller som en pligt for sygehusene til at tegne ulykkesforsikring kan indgå i disse overvejelser.

Rigmor Christensen: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret; jeg håber, at man til den tid vil være opmærksom på, at dette spørgsmål også inddrages i forhandlingerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Kjær Rasmussen** til indenrigsministeren:

„Finder ministeren det rimeligt, at der ved CF-korpset ikendes disciplinarmiddel for udeblivelse, når denne skyldes dokumenteret motoruheld med privatvogn, medens der ikke ikendes disciplinarmiddel, dersom udeblivelsen skyldes dokumenteret forsinkelse i offentlige transportmidler?“

Kjær Rasmussen: Baggrunden for spørgsmålet er den, at 4 CF-værnepligtige på Haderslev kaserne ikendes disciplinarmiddel, efter at de var kommet for sent i kvarter på grund af motoruheld med privat vogn. Til kaserne medbragte de en attest fra Falck-Zonen på, at uheldet virkelig havde fundet sted. Hvis de var kommet for sent på grund af forsinkelse i den offentlige trafik, men var mødt med dokumentation fra togfører eller buschauffør, ja, så var intet ondt vederfaredes dem. For mig at se er denne situation uholdbar, specielt i en tid da de værnepligtige jo motoriseres mere og mere. Denne side af sagen har man også for længst erkendt gennem anlæggelse af store parkeringspladser ved kaserne.

Jeg håber meget, at den højtærede indenrigsminister vil fjerne denne, som det synes, noget for længe gemte bestemmelse og ligestille offentlig og privat transport.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg kan bekræfte, at det er en almindelig regel — både i civilforsvaret og i forsvaret — at der ikke ikendes disciplinarmiddel, dersom en værnepligtig møder for sent og det kan dokumenteres, at dette skyldes forsinkelse af de benyttede offentlige transportmidler. Derimod er det også et princip, der følges i civilforsvaret og i forsvaret, at den værnepligtige, når han vælger sin egen befordring, selv må bære risikoen for, at han eventuelt kommer for sent til tjenestestedet. Jeg mener også, at det i almindelighed må være rigtigt, at de værnepligtige, der ønsker at køre i deres egen vogn, kører hjemmefra i så god tid, at de kan nå frem til kaserne, selv om der på vejen skulle opstå forsinkelser af den ene eller den anden grund. Hvis man ikke fulgte dette princip, tror jeg, man ville komme ud for mange forsinkelser — måske for mange forsinkelser.

Hermed er ikke sagt, at der ved ikendelsen af disciplinarmiddel ikke skal tages hensyn til den nærmere karakter af forsinkelsen, og jeg er da også bekendt med, at der i tilfælde, hvor der foreligger formildende omstændigheder, og hvor man har underrettet vedkommende civilforsvarskolonne om den opståede forsinkelse, anvendes en væsentlig

[Indenrigsministeren.]

mildere reaktion end i de tilfælde, hvor sådanne særlige forhold ikke foreligger.

Kjær Rasmussen: Jeg vil godt lige sige til ministeren, at de pågældende værnepligtige var kørt hjemmefra i aldeles fin og god tid. Det viser også det klokkeslæt, som Falck-Zonen havde påført den attest, de fik. Jeg vil meget gerne bede ministeren om alligevel at overveje en ændring af denne bestemmelse. Den stammer jo fra det skrift, der hedder „Vejledende norm for ikendelse af disciplinarmidler“ af 7. februar 1958, så det er sådan set en tiåring, vi har med at gøre her. For mig er det givet, at en så gammel bestemmelse ikke er fulgt med tiden, og jeg vil derfor meget gerne henstille til indenrigsministeren eller bede ham om at overveje det én gang til.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Alle venlige henstillinger modtages i den ånd, hvori de er givet. Men jeg vil gerne sige, at der jo er tale om risikoen ved at vælge det private transportmiddel; her kan der meget vel opstå, skal vi sige diskussion om, hvorvidt den pågældende virkelig er kørt hjemmefra i så tilpas tid, at almindelige uheld, som indtræffer under rejsen, kan indhentes på vejen. Der kan være nogle bevisproblemer. Men naturligvis vil jeg gerne overveje, om man skal lempe bestemmelsen. Jeg vil dog stadig væk understrege, at der er forskel på at benytte et offentligt transportmiddel og løbe risikoen ved at benytte sit private.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Bladt* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren overveje til gavn for de hørehæmmede forsøgsvis at installere teleslyngeanlæg i forbindelse med højtaleranlægget på Fredericia Banegård?“

Bladt: Teleslyngen er et af nutidens tekniske vidundere og til umådelig gavn og glæde for hørehæmmede medborgere. Det er da også en kendsgerning, at teleslyngen i stigende omfang tages i anvendelse i forsamlingslokaler, kirker, teatre og biografteatre. Der er bl. a. også installeret teleslyngte her-

oppe i tilhørerløgen, som virker fint, ligesom hernede i salen.

Teleslyngen virker på den måde, at når den hørehæmmede indstiller sit høreapparat på telefonspolen, som er indbygget i alle moderne høreapparater, ligger lyden klart og tydeligt lige inde på øret, samtidig med at al udenomsstøj udelukkes.

Vi ved alle, at der er et problem med højtaleranlæggene på banegårdene, idet det selv for normalt hørende undertiden kan være vanskeligt at opfatte de meddelelser, der bliver givet i højtaleren; men for de hørehæmmede er det faktisk umuligt. Det er derfor, jeg har stillet det spørgsmål til ministeren, om han vil overveje forsøgsvis at installere teleslyngte i forbindelse med højtaleranlægget på Fredericia Banegård. Når jeg specielt nævner Fredericia Banegård som forsøgsobjekt, er det, fordi Fredericia er et knudepunkt i trafikken, men også, fordi der her vil være mange hørehæmmede rejsende i betragtning af, at statens høreinstitut har sæde i Fredericia.

Hvis et sådant forsøg giver et tilfredsstillende resultat, må det selvfølgelig være hensigten at gå videre og installere teleslyngte også på alle andre større banegårde med højtaleranlæg.

Jeg håber på ministerens positive indstilling til spørgsmålet.

Ministeren for offentlige arbejder (Horn): De tekniske muligheder i vore dage er jo store; men på en række områder er det sådan, at de forskellige tekniske muligheder ofte kommer i konflikt med hinanden, og ud fra det kendskab, som man i statsbanerne har til dette forhold, må man i alt fald — uden vidtgående tekniske undersøgelser — nære betænkelighed ved at installere anlæg af den her omhandlede type, idet man må befrygte, at de kan medføre utilsigtede påvirkninger af tele- og sikringsanlægget. Vi må have en nøjere undersøgelse af hele dette forhold, hvis der skal laves et sådant anlæg. Jeg tror ikke, der er nogen, der vil forlange, at man skulle løbe nogen risiko med sikringsanlægget, som statsbanerne har ofret mange penge på.

Statsbanerne kender udmærket problemet. Det er også sådan, at højtalerne omkring på vore banegårde ikke altid

[Ministeren for offentlige arbejder.]

synes at tilfredsstille folk — det er et af de områder, hvor teknikken altså ikke er fuldendt. På denne baggrund har statsbanerne forberedt på de større stationer med fjernbetjening at give en bedre skiltning, så de rejsende derigennem kan få bedre information. Dermed skulle jo i alt fald de hørehæmmede få en væsentlig bedre mulighed for at orientere sig end nu. Endelig er der jo på alle de store stationer altid folk til vejledning.

Bladt: Jeg må naturligvis beklage ministerens delvis negative svar på mit spørgsmål.

Jeg vil gerne sige, at jeg ikke rigtig forstår bemærkningen om, at der kun findes et lille antal egnede høreapparater i brug. Efter min erfaring gennem mit arbejde i Landsforeningen for Bedre Hørelse er det store flertal af høreapparater i dag forsynet med telefonspoler, hvad der selvfølgelig er nødvendigt, hvis man skal have gavn af teleslyngen.

Jeg vil gerne stille det tillægsspørgsmål til ministeren: har man søgt oplysninger om dette spørgsmål f. eks. hos hørecentralernes eksperter? Har man ikke det, synes jeg, man skulle gøre det. Det er i hvert fald min opfattelse, at det er et problem, som vil dukke op igen før eller senere.

Hvad angår ministerens bemærkninger om, at man agter at foretage en bedre orientering gennem opslag på banegårdene, må jeg sige, at det jo er godt; men jeg tror ikke, det kan erstatte f. eks. en teleslynge.

Ministeren for offentlige arbejder (Horn):

Jeg ved i og for sig ikke, om det var et negativt svar, jeg gav. Statsbanerne er absolut ikke negative over for det. Men jeg gentager, at de tekniske forstyrrelser, det kan give i det sikkerhedsanlæg, statsbanerne har, er man yderst ængstelige for, og det vil kræve betydelige undersøgelser at se, om man kan løbe denne risiko.

Det positive ligger i, at statsbanerne er klar over, at da almindeligt hørende vanskeligt kan forstå højttaleranlæggene, og da de høreskadede måske slet ikke kan høre det, vil man nu indføre fjernstyret skiltning, sådan at man altid kan følge strømmen mod det tog, man skal benytte. Det

har jo vist sig, at skilte er noget, som befolkningen efterhånden værner sig til at vejledes efter; det skulle også kunne lade sig gøre på banegårdene.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Vestergaard Poulsen* til arbejdsministeren:

„Finder ministeren det rimeligt i en tid med store vanskeligheder for erhvervslivet, at direktoratet for arbejdstilsynet da har forhøjet sine gebyrer for kedel- eftersyn med ca. 150 pct.?”

Vestergaard Poulsen: Som det vel vil være arbejdsministeren bekendt, kæmper en stor part af dansk industri en energisk, men desværre tillige også for mange virksomheders vedkommende fortvivlet kamp for at bevare muligheden for indtjening og beskæftigelse fremover. Interessen for, at dette må lykkes, er fælles for virksomhedernes indehavere såvel som for medarbejderne i de respektive firmaer.

Fra en af de industrier, som står midt i kampen for tilværelsen, har ledelsen henvendt sig til mig med ønsket om at få klarlagt, om ministeren finder det rimeligt, at gebyret for det påbudte eftersyn af virksomhedens dampkedel af direktoratet for arbejdstilsynet denne gang er forhøjet fra 450 til 1.100 kr. Erhvervslivet har svært ved at forstå en sådan forhøjelses rimelighed.

Da staten har monopol på eftersyn og afprøvning af dampkedler, er der vel næppe muligheder for at indanke sagen for monopoltilsynet, men jeg har hermed givet arbejdsministeren en mulighed for at motivere den meget store forhøjelse af en arbejdsydelse, som normalt tager 2 timer.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Som svar på det stillede spørgsmål vil jeg gerne oplyse, at i henhold til loven om almindelig arbejderbeskyttelse påhviler det leverandøren eller ejeren helt eller delvis at afholde udgifterne ved særlige besigtigelser og afprøvninger, som er foreskrevet for særlig farlige maskiner, kedler, apparater m. v. For dampkedlernes vedkommende er gebyrerne fastsat som takster, der er sat i forhold til kedlens hedeplade, således at

[Arbejdsministeren.]

taksten sættes i et vist forhold til kedlens værdi i sig selv og vel også i et vist forhold til produktionen. Man har endvidere ordnet det på den måde, at der kun betales gebyrer for hovedsyn, der afholdes, når kedlen tages i brug som ny eller efter en hovedreparation og ellers kun hvert fjerde år efter sidste hovedsyn. For de eftersyn, som arbejdstilsynet i øvrigt foretager til ubestemte tider, betales der overhovedet ikke noget gebyr.

Jeg vil gerne sige videre, at kedelgebyrerne, der var hjemlet allerede i dampkedelloven af 1919, har været revideret i 1951, 1956, 1964 og senest ved bekendtgørelsen af 23. marts 1966. Ved denne lejlighed blev kedelgebyrerne ført à jour tillige med arbejdstilsynets gebyrer for andre i arbejderbeskyttelsesloven foreskrevne prøver og godkendelser af sikkerhedsmæssig betydning.

De pålagte gebyrer for hovedsyn af kedler har altid været fastsat sådan, at de har givet en rimelig, men ikke fuldstændig dækning af arbejdstilsynets udgifter ved dampkedeltilsynet. Her vil jeg gerne tilføje, at de senere års ekspansion i erhvervslivet har givet sig udslag i en stærk forøgelse af arbejdstilsynets opgaver, og da sikkerheden på arbejdspladserne naturligvis ikke må forringes, har det simpelt hen været nødvendigt at foretage en tilpasning af arbejdstilsynets organisation, herunder en forøgelse af tilsynspersonalet, således at tilsynet i størst muligt omfang kan klare de stadigt voksende opgaver. Til belysning heraf kan jeg oplyse, at de samlede lønudgifter til den del af arbejdstilsynets personale, det drejer sig om — ingeniører og tilsynsmestre, som særlig beskæftiger sig med dampkedeltilsynet — er steget fra ca. 400.000 kr. i 1951 til 750.000 kr. i 1964 og knap 1,2 mill. kr. i 1966. Må jeg videre sige, at ved fastsættelsen af gebyrerne for kedeleftersyn har man tilstræbt en dækningsprocent på ca. 75, og da altså omkostninger og lønudgifter fra 1964 til 1966 steg med ca. 60 pct., fandt man det rimeligt efter en drøftelse i regeringens økonomiudvalg i 1966 at forhøje gebyrerne for kedeleftersyn med en tilsvarende procent.

Jeg vil endelig i denne forbindelse sige,

at det er min opfattelse, at gebyrer af denne art såvel som udgifterne ved arbejdstilsynet i det hele taget stort set er en produktionsomkostning, som det vel ikke er urimeligt, at erhvervslivet må bære en del af. Men det bærer altså fortsat den samme forholds-mæssige andel som tidligere.

Vestergaard Poulsen: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Jeg havde ikke regnet med, at der kom stort andet ud af det. Men jeg synes, det er nyttigt, at industrien i hvert tilfælde får klarhed over, hvordan det forholder sig. Det vedkommende eftersyn fandt sted i 1963 og igen i 1967; og der er altså i mellemtiden sket denne voldsomme stigning.

Arbejdsministeren er sikkert enig med mig i, at hverken staten eller kommunierne skal gå foran med forhøjelser. Det ville glæde mig, hvis vi kunne konstatere, at vi var enige derom.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Svend Haugaard* til fiskeriministeren:

„Vil ministeren foranledige en ændring af de bestående bestemmelser for flydetrawls maskestørrelse på vanddybder under 9 meter og en ændring af bestemmelserne vedrørende kravet til vanddybde?“

Svend Haugaard: I fiskeriministeriets bekendtgørelse om anvendelse af flydetrawl deles Nordsøen, Skagerak og Kattegat nord for Aså op i et område, hvor der må fiskes med flydetrawl med maskestørrelse ned til 14 mm. I den øvrige del af vore have samt i bæltet og fjorde skal maskestørrelsen være mindst 18 mm — i begge tilfælde målt med et måleredskab, som er 2 mm tykt, hvilket naturligvis tager noget fra maskestørrelsen. I øvrigt skal vanddybden overalt, hvor flydetrawl anvendes, være mindst 9 m.

Disse bestemmelser giver især fiskerne i Limfjorden vanskeligheder, idet man her har et af de forholdsvis store farvande med ringe vanddybde, og desuden føler man sig forskelsbehandlet, fordi man ikke i Limfjorden må tage den fiskestørrelse, som, når stimerne går ud i Nordsøen, bliver taget uden for Thyborøn.

Det er årsagen til mit spørgsmål om ministerens stilling til en ændring i kravene

[Svend Haugaard.]

om maskestørrelse og vanddybde. Jeg burde måske nok have lagt mest vægt på vanddybden, idet jeg forstår, at der i fiskerikredse især er et afgørende ønske om at få denne ændret fra 9 til 6 m. Men også hvad maskestørrelsen angår, vil det være meget betydningsfuldt, om ministeriet kan gå med til, at der ved måltagningen gives en margen på f. eks. 10 pct. fra de 18 mm. Naturligvis er jeg klar over argumenterne for yngleplads og de fremtidige fiskemuligheder, og jeg ønsker ikke, at man skal gå videre, end det er sagligt forsvarligt. Men på den anden side bør man heller ikke uden fiskeriets nuværende meget store vanskeligheder stille skarpe krav end absolut nødvendigt for ikke at skade mulighederne fremover.

Det står mig helt klart, at det er et meget farligt område at vove sig ind på — eller måske rettere vove sig ud på — især for en landkrabbe som undertegnede; men jeg gør det alligevel, for jeg føler, at det er et virkeligt problem for i hvert fald Limfjordens fiskere, hvad da også de sidste dages begivenheder i Limfjorden tyder på.

Fiskeriministerens (Risgaard Knudsen): Jeg hæftede mig ved, at hr. Svend Haugaard var klar over, at det var et farligt område at vove sig ud på. I fortsættelse heraf vil jeg gerne sige, at spørgsmålets formulering og den begrundelse, som er kommet til udtryk her i dag, også efter min opfattelse bærer præg af, at hr. Svend Haugaard ikke har nogen nær kontakt med Limfjordens fiskere.

Foranlediget af det stillede spørgsmål vil jeg gerne oplyse, at de nugældende bestemmelser angående benyttelse af flydetrawl er stort set uændrede i forhold til den første bekendtgørelse, der blev udstedt herom i 1955. Bekendtgørelsen i 1955 blev til efter meget langvarige og grundige forhandlinger mellem fiskerierorganisationerne, fiskeriministeriet og fiskeribiologerne. I 1964 blev der efter forslag fra de to centralforeninger i

Limfjorden i denne bekendtgørelse yderligere indsat en bestemmelse, hvorefter alt fiskeri med flydetrawl blev forbudt i Limfjorden fra 1. juni til 1. november.

I den underkommission under fiskerikommissionen af 27. juni 1961, der udarbejdede forslag til den nuværende saltvandsfiskerilov, blev spørgsmålet om eventuelle ændringer i de nævnte regler drøftet. Enighed om nye bestemmelser vedrørende fiskeri med flydetrawl kunne imidlertid ikke opnås. Derimod var der i fiskerikommissionen enighed om at foreslå, at man i en ny saltvandsfiskerilov bibeholdt den i den tidligere saltvandsfiskerilov indeholdte bemyndigelse til efter forhandling med fiskeriets hovedorganisationer og efter samråd med Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser at fastsætte nærmere betingelser for benyttelse af flydetrawl, idet man dog samtidig foreslog denne bemyndigelse udvidet til også at omfatte andre former for fiskeri med redskaber, der spiles mellem to fartøjer.

Efter saltvandsfiskerilovens vedtagelse har der herefter været ført forhandlinger med de to fiskerierorganisationer for om muligt at finde frem til nye regler for alt parfiskeri, herunder altså også med flydetrawl. Det har imidlertid under disse forhandlinger endnu ikke været muligt at nå til enighed. Et af Dansk Fiskeriforening fremsat forslag betyder en væsentlig udvidelse af adgangen til benyttelse af nævnte redskaber både med hensyn til områder og tid. Endvidere ønsker man fra Dansk Fiskeriforenings side de gennem en årrække gældende mindstemaskestørrelser sat ned. Kort sagt: man ønsker adgang til et betydelig hårdere fiskeri efter små fisk, der hovedsagelig går til fiskemelsproduktion, på bekostning af fiskeri efter de fisk, der anvendes til konsum. Forslaget fra Dansk Fiskeriforening er stærkt frarådet af fiskeribiologerne, der har stillet et kompromisforslag, som hidtil ikke har kunnet accepteres af fiskerierorganisationerne.

Med hensyn til de specielle forhold i Lim-

[Fiskeriministeren.]

fjorden skal jeg i øvrigt oplyse, at jeg i mandags har modtaget en telefonisk henvendelse fra formanden for Centralforeningen af Fiskeriforeninger i Vestlimfjorden, hr. Anders Nordensgaard, Struer, der bebudede et forslag, som muligvis kunne danne basis for en løsning af spørgsmålet for Limfjordens vedkommende. Jeg har imidlertid ikke modtaget dette forslag endnu, og allerede af den grund er jeg derfor afskåret fra at give nærmere oplysninger om dets indhold. Men jeg håber, at det vil være muligt på basis af dette forslag at finde en tilfredsstillende løsning for fiskeri med flydetrawl i Limfjorden.

Må jeg til slut bemærke, at hr. Svend Haugaard, så vidt jeg er orienteret, i øvrigt gør sig skyldig i en fejltagelse. Hvis jeg har forstået hr. Svend Haugaards spørgsmål rigtigt, går det nemlig ud fra, at man i Limfjorden ønsker en nedsættelse af maskestørrelsen til 14 mm. Det er jeg i hvert fald ikke tidligere blevet gjort bekendt med. Dansk Fiskeriforening har i sit forslag heller ikke foreslået en sådan nedsættelse for Limfjordens vedkommende, formentlig i erkendelse af, at de særlige forhold her nødvendiggør en noget større beskyttelse mod for hårdt fiskeri end f. eks. i den åbne Nordse.

Svend Haugaard: Jeg var naturligvis forberedt på, at fiskeriministeren ville gøre forsøg på at få mig til at sprælle som en fisk i nettet; men jeg synes nok, han i sit forsøg herpå brugte en maskestørrelse, som var noget lille. Når han siger, at min formulering bærer præg af, at jeg ikke har nær kontakt med erhvervet, havde det i og for sig været rart at få påvist, hvor jeg viser, at jeg ikke har denne nære kontakt. Jeg har ikke sagt, at maskestørrelsen skulle være 14 mm i Limfjorden; jeg sagde udtrykkelig, at der kunne være tale om en margen på f. eks. 10 pct. i forhold til de 18 mm — det burde ministeren måske i hvert fald have hørt.

Det bliver sagt, at bestemmelserne stort set er uændrede siden 1955. Men især efter det røre, der er blandt Limfjordens fiskere, finder jeg det rimeligt, at man tager spørgsmålet op. Et høfligt spørgsmål kræver i reglen også et høfligt svar, og efter de 12 år

kunne der måske være et og andet at ændre derved. Nu hører jeg, at man er parat til at se på et forslag, som muligvis kan give en tilfredsstillende løsning. På det punkt kan jeg enes med ministeren og sige, at det håber jeg sandelig også, og jeg håber, ministeren vil være overordentlig velvillig, når dette forslag kommer frem.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 28) findes i tidenden sp. 779, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 21).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Chr. Rasmussen: Som det fremgår af betænkningen, har udvalget afholdt to møder, og et flertal i udvalget, nemlig samtlige partier undtagen de konservative, indstiller lovforslaget til uændret vedtagelse, medens de konservative vil motivere deres stilling her i salen.

Man har i udvalget som sædvanlig, når denne lovgivning har været til behandling, drøftet æggens kvalitet, og har herunder særlig været inde på opbevaringsforholdene, som der også er ført nogle linjer ind om i udvalgsbetænkningen. Derudover er jeg fra udvalgets side blevet opfordret til så stærkt som overhovedet muligt her fra folketingets talerstol at rette en henvendelse både til producenter og til detailhandlere om at have deres opmærksomhed henvendt på opbevaringsforholdene for æggene, før de når frem til forbrugerne. Jeg kunne tilføje, at naturligvis bør forbrugerne også være opmærksomme på opbevaringen, hvis de køber æg ind til nogle dage ad gangen. Vi har i udvalget fået oplysning om, at man har konstateret, at æg i visse detailforretninger har været opbevaret i længere tid i 18-20 graders